

Prof. dr habilitowany

Łódź, 30.08.2023

Mirosław Henke

ul.A.Kerna 14, 92-104 Łódź

kom. 507 293 959

RECENZJA ROZPRAWY DOKTORSKIEJ MAGISTRA SZTUKI
ROBERTA KLENNERA PT.: "YEGNA. STUDIUM REALIZACJI PIERWSZEGO
W ETIOPII MŁODZIEŻOWEGO SERIALU TELEWIZYJNEGO" O NADANIE
STOPNIA DOKTORA.

Pan Robert Klenner uzyskał stopień MAGISTRA SZTUKI w dziedzinie SZTUK TEATRALNYCH nadany mu przez DZIEKANA WYDZIAŁU AKTORSKIEGO PWST IM. LUDWIKA SOLSKIEGO w KRAKOWIE doc. EDWARDA DOBRZAŃSKIEGO 30.06.1979 roku. Tytuł ten Pan Robert otrzymał za rolę Pielęgniarsza/Kelnera w Kartotece Tadeusza Różewicza spektaklu, który wyreżyserował Kazimierz Braun – premiera kwiecień 1979 rok. Zagrał też w spektaklu Czarowna noc;Strip-tease Sławomira Mrożka w reżyserii Edwarda Dobrzańskiego. Postać - Drogi Pan Kolega / Czarowna noc /-marzec 1979 rok i postać - Pan 1 / Strip-tease / w tym samym miesiącu i roku co Czarowna noc.

Dnia 07.07.2023 wpłynął wniosek Pana Roberta Klennera do Akademii Sztuk Teatralnych im. Stanisława Wyspiańskiego w Krakowie o przeprowadzenie postępowania w sprawie nadania stopnia DOKTORA w dziedzinie SZTUKI w dyscyplinie SZTUKI FILMOWE I TEATRALNE.

Określenie osiągnięcia naukowego będącego podstawą ubiegania się o nadanie stopnia DOKTORA.

ROZPRAWA DOKTORSKA – YEGNA / wym. jeń-ja / w języku amharskim znaczy “nasze, wspólne”. Studium realizacji pierwszego w Etiopii młodzieżowego serialu telewizyjnego.

Książka “DIRECTING SCREEN PERFORMANCES” / w wolnym tłumaczeniu reżyserowanie spektakli ekranowych /. Cel napisania tej książki przez naszego doktoranta – nauczenie początkujących reżyserów twórczego podejścia do pracy z aktorem.

Przejdźmy do ROZPRAWY DOKTORSKIEJ Pana Roberta Klennera. W 2018 roku nasz doktorant został zaproszony do udziału w niezmiernie interesującym, niezwykle oryginalnym projekcie medialnym w Etiopii. Międzynarodowa organizacja charytatywna Girl Effect chciała stworzyć serial telewizyjny, którego celem miała być na dużą skalę przeprowadzona edukacja etiopskich dziewcząt i młodych kobiet. Serial miał dotrzeć nie tylko do płci pięknej, ale i do młodzieży męskiej i nawet dalej do jak najszerzego grona społeczeństwa tak wielokulturowego. Wiedząc jak silnym narzędziem oddziaływania może być film, a w tym wypadku serial telewizyjny Pan Klenner zaczął rozważać czy w Etiopii są szanse do wprzęgnięcia sztuki filmowej do zainicjowania przemian społecznych? Girl Effect nie dysponowała jednak stosownymi środkami finansowymi odpowiednimi do skali przedsięwzięcia. Zgodzono się z tym, że serial nie może mieć nic wspólnego z czystą propagandą, że powinien uczyć bawiąc. Jak to osiągnąć?

Trudność polegała na tym, że ani zespół aktorski ani ekipa telewizyjna nie miały żadnego doświadczenia w produkcji fabularnej. Podjąć wyzwanie czy nie? Są tylko dwa tygodnie na warsztaty szkoleniowe przed przystąpieniem do produkcji. Jeśli przystępujemy do produkcji jestem odpowiedzialny za jakość nakręconego materiału i w konsekwencji za poziom całego serialu. Zakres działalności Pana Roberta to wyreżyserowanie pierwszych paru odcinków, konsultacje scenariuszowe i produkcyjne, oraz praca z zespołem aktorskim. Pan Klenner zdecydował, że przyjmie tę propozycję przecież to wspaniała przygoda, a jakie doświadczenie! Ten człowiek jest twórcą! Kocha sztukę! Kocha życie! Czegoż więcej trzeba?!

Rozprawa zawiera sto siedemdziesiąt dwie strony. Składa się z dziewięciu rozdziałów / Wprowadzenie. Tło. Szkolenie zespołu reżyserskiego. Praca z zespołem aktorskim. Produkcja. Premiera. Wywiad z przewodniczącą etiopskiego oddziału Girl Effect Liyą Haile. Bibliografia. Wykaz fotografii i ilustracji. /

Pomysłodawczynią powstania serialu telewizyjnego była przewodnicząca etiopskiego oddziału Girl Effect Liya Haile zaangażowana zarówno w prace przygotowawcze do serialu, jak i podczas produkcji. Jako producentka zlecająca skupiała się na funkcji edukacyjnej scenariuszy i takiegoż wydźwięku wyprodukowanych odcinków, pozostawiając logistykę producentce wykonawczej. Za poziom gry aktorskiej i estetykę obrazu odpowiedzialny był Pan Klenner i z tych zadań wywiązał się znakomicie osiągając wysoki poziom aktorstwa i właściwą ekspresję obrazu telewizyjnego. Jego rola w kreacji serialu polegała też na kształtowaniu kadry reżyserskiej, konsultacji produkcyjnej i scenariuszowej oraz ciągłej permanentnie twórczej pracy z zespołem aktorskim. Wielki szacunek dla reżysera nadzorującego, /Roberta Klennera/ jako że z wyjątkiem Tsinat Terefe nikt z odtwórców głównych ról nie miał żadnego doświadczenia aktorskiego.

Eksperyment telewizyjny Girl Effect przyniósł oczekiwane rezultaty. Aktualnie serial emitowany jest na paru kanałach telewizyjnych, w trzech językach / amharskim, oromo i somalijskim / i dociera do ponad dziewięciu milionów widzów.

Etiopia jest krajem mocno patriarchalnym. Dziewczęta etiopskie stoją w obliczu takich problemów jak brak dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej, przymusowych małżeństw czy infibulacji

W rozdziale "Szkolenie zespołu reżyserskiego" Pan Klenner zajmuje się analizą procesu przygotowania załogi i wyłonionych reżyserek. Badają podstawy gramatyki kinematograficznej, narzędzia współpracy z zespołem aktorskim oraz funkcje reżysera w okresie przygotowawczym, produkcji i post-produkcji.

Rozdział - "Praca z zespołem aktorskim", w którym nasz doktorant zajmuje się warsztatem aktora filmowego. Ważne miejsce zajmuje tu analiza tekstu jako podstawa wszelkich późniejszych decyzji, zarówno aktorskich jak i kinematograficznych oraz zaznajomienie aktorów z elementami systemu Meisnera i "Practical Aesthetics" - Williama H. Macy, Dawida Mameta. Metoda ta, utworzona przez aktora Williama H. Macy'ego oraz dramaturga, scenarzystę i reżysera Dawida Mameta okazała się niezwykle efektywna w pracy przed kamerą, jako że koncentrowała się na wywoływaniu spontanicznego działania i nie wymagała dużych nakładów czasu. Była, poza tym niesłychanie prosta. Składała się jedynie z dwóch elementów: zadania i momentu. Pan Klenner w pracy z aktorami uświadamiał im, że zadanie to

fizyczny proces dążenia do osiągnięcia wytyczonego celu, a moment to to, co się wydarza między nimi podczas grania sceny. W ten sposób mamy szansę przygotować się do każdej sceny do tego stopnia, by znajdować się w procesie twórczym, pozostając przy tym wiernym tekstowi i okolicznościom założonym. Jakże to wspaniałe dla aktora współtworzyć z takim reżyserem, który wskazuje tworzącemu, uświadamia, że zadanie powinno być: fizycznie możliwe do wykonania w trakcie sceny, ekscytujące, konkretne, mieć odbiór w partnerze, nie być formalnością, nie zakładać obecności żadnych stanów fizycznych czy emocjonalnych, / aktor wprawiający się w jakikolwiek stan emocjonalny w zamiarze zagrania sceny jest skoncentrowany na samym sobie, a nie na osiągnięciu wybranego celu /, nie być manipulacją, mieć potwierdzenie, być zgodne z intencjami scenarzysty.

Metoda Mameta i Macy wskazuje również na nieskomplikowaną analizę sceny. Mamy trzy pytania: co postać dosłownie robi na scenie? Co jest jej esencjonalnym zadaniem? Co to zadanie znaczy dla mnie? Aktor w ten sposób przygotowany będzie w stanie współtworzyć scenę, będąc jednocześnie wiernym tekstowi i intencjom autora.

Reżyser Klenner jest za wprowadzaniem aktorów w stan performatywnej egzystencji "tu i teraz". To postrzeganie jest zgodne z jego założeniem, że aktor filmowy nie jest odpowiedzialny za opowiedzenie historii – to świat reżysera. Mistrzem dla naszego doktoranta w sferze wydobywania spontaniczności, swobody i autentyczności w grze aktora jest radziecki reżyser Andriej Tarkowski. Oto jego credo:

"W trakcie pracy nad filmem staram się udzielać aktorowi jak najmniej wyjaśnień. Zdecydowanie sprzeciwiam się ustanowieniu przez niego związków pomiędzy poszczególnymi fragmentami jego roli a całością filmu: niekiedy dotyczy to nawet sąsiadujących ze sobą scen. Na przykład, w czasie kręcenia *Zwierciadła* - sceny, w której bohaterka filmu czeka na męża, siedząc na ogrodzeniu i paląc papierosa wolałem, aby Margarita Tieriechowa nie znała scenariusza. To znaczy nie wiedziała, czy mąż po pewnym czasie do niej wróci, czy nie wróci już nigdy. Ukryłem przed aktorką fabułę, aby nie mogła - nawet nieświadomie - reagować zgodnie ze swoją wiedzą, lecz miała możliwość przeżycia tej chwili w taki sam sposób, jak niegdyś przeżyła ją nie znająca swoich dalszych losów moja matka, będąca pierwowzorem bohaterki filmu".

Pan Robert Klenner – aktor, reżyser, producent, wykładowca uniwersytecki, konsultant reżyserski, członek Akademii Szkolnictwa Wyższego i członek Gildii

Reżyserów Australii. Urodził się trzydziestego maja 1955 roku w Wałbrzychu. Ukończył wydział aktorski w krakowskiej PWST im. Ludwika Solskiego w 1979 roku. Potem znalazł się w Australii. Jego kariera obejmuje ponad dwie dekady i trzy kontynenty. Uczył reżyserii, pracy reżysera z aktorem, scenopisarstwa i montażu w Wielkiej Brytanii, Australii, Rosji, Polsce, Bułgarii, Słowacji i Etiopii. Wyreżyserował ponad sto godzin filmów m.in.:

YEGNA: Historia nas wszystkich-reżyser nadzorujący-serial Tv-3 odcinki-2019, Shadowbox-reżyseria-film krótkometrażowy-2016, W gwiazdach-reżyseria-film krótkometrażowy-2016, Spotkanie-reżyseria-film krótkometrażowy-2016, Przewodnik ciężarówek po Australii-reżyseria-film Tv-2007, Bajty miłości-reżyseria-serial Tv-4 odcinki-2004, Na Wspólnej-reżyser nadzorujący-serial Tv-24 odcinki-2003, Młode lwy-reżyser-mini serial Tv-3 odcinki-2002, Córki Mcleoda-reżyser-serial Tv-4 odcinki-2002, Pałac Crash-reżyser-serial Tv-2001, Szczury nabrzeża-reżyser-serial Tv-8 odcinków-2001, Ponad prawem-reżyser-serial Tv-1 odcinek-2000, Cena życia-reżyser-serial TV-10 odcinków-1998/99, Policjanci z MT. Thomas-reżyser-serial Tv-1 odcinek-1999, Szukaj Treasure Island-reżyser-serial Tv-5 odcinków-1998, Koroner Stanowy-reżyser-serial Tv-6 odcinków-1997/98, Powrót na Jowisza-reżyser-serial Tv-9 odcinków-1997, Naked: Historie mężczyzn-reżyser--serial Tv-1 odcinek-1996, G.P.-reżyser-serial Tv-22 odcinki-1991/96, Corelli-reżyser-mini serial Tv-2 odcinki-1995, Smutny kryminalny-reżyser-serial Tv-2 odcinki-1995, Potępienie Harveya McHugh-reżyser-mini serial Tv-4 odcinki-1994, Iskry-reżyser-film krótkometrażowy-1990.

Nasz doktorant był wielokrotnie nagradzany za swoje reżyserie filmowe i telewizyjne. Najważniejsze nagrody to:

Grand Prix International Festiwal of Tv Programs for Children, Moscow 1999 za serial telewizyjny Search for Treasure Island.

Australian Film Institute Nomination Best Children's Television Drama 1996 za serial telewizyjny Return to Jupiter.

Australian Film Institute Best Short Film 1990 za film Sparks.

Pan Robert Klenner uczył podstaw reżyserii, scenopisarstwa i montażu jako wykładowca na Wydziale Reżyserii Filmowej i Telewizyjnej PWSFTviT im. Leona Schillera w Łodzi.

Bardzo ważnym punktem w naukowo-artystyczno-dydaktycznej działalności Pana Klennera jest książka-podręcznik wydana w 2019 roku p.t. "Directing Screen Performances" / w wolnym tłumaczeniu Reżyserowanie spektakli ekranowych /, której głównym zadaniem jest nauczanie początkujących reżyserów jak w najlepszy sposób przygotowywać się do pracy z aktorami. Poprzez praktyczną eksplorację głównych podejść do współczesnego aktorstwa filmowego, dowiadujemy się, jak formułować własne skuteczne sposoby komunikacji, aby współtworzyć z aktorami żywe, poruszające widza role. Pan Robert zapoznaje nas ze swoimi metodami pracy:

- w jaki sposób analizować scenariusz
- w jaki sposób informować reżysera castingu
- w jaki sposób podnosić poziom kreacji aktorskich
- w jaki sposób decydować o obróbce wizualnej
- w jaki sposób prowadzić aktorów na planie
- w jaki sposób finezować aktorów / nadawać im finezji w montażu /.

Proces twórczy reżysera jest jasno zdefiniowany i wzbogacony o ilustracje, zdjęcia i grafiki, a każdy rozdział kończy się praktycznymi ćwiczeniami mającymi na celu utrwalenie nowej wiedzy.

Paul Thompson, dyrektor ds. aktorstwa i reżyserii, studia licencjackie w dziedzinie filmu i telewizji, New York University, USA stwierdza, że Robert Klenner jest światowej sławy reżyserem filmowym o wspaniałej reputacji nauczyciela. A ta inteligentna i inspirująca książka pomoże każdemu reżyserowi przezwyciężyć strach przed pracą z aktorami. Każdy rozdział zawiera listę praktycznych strategii zaprojektowanych tak, aby pomóc reżyserowi ogarnąć i cieszyć się wspólnym procesem tworzenia wspaniałych postaci na ekranie.

A John Bashford, dyrektor ds. Aktorstwa, National Institute of Dramatic Art., Australia mówi nam, że książka Klennera to kopalnia zręcznych porad, wskazówek; dla aktora jest to doskonała okazja do prawdziwego zrozumienia, jak może wyglądać współpraca z reżyserem. Książka "Directing Screen of Performances" jest pełna świetnych ćwiczeń i wskazówek, które mogą pomóc odblokować potencjał każdej sceny, a tym samym stworzyć bogate, szczegółowe i zniuansowane przeciekawe role.

Robert Klenner jest uznawany za jednego z najbardziej utalentowanych i wszechstronnych reżyserów polskiej sceny filmowej i telewizyjnej. Jego filmy i seriale charakteryzują się głęboką analizą psychologiczną postaci, dynamiczną narracją i wysokim poziomem realizacji artystycznej.

Po zapoznaniu się z tak obfitym dorobkiem naukowo – artystycznym popieram wnioski o nadanie Panu Magistrowi Robertowi Klennerowi stopnia Doktora w dziedzinie Sztuki, w dyscyplinie Sztuki Filmowe i Teatralne.

Doktorant spełnia wymagania określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

Profesor Mirosław Henke